

Regelrådets uttalelse

Om: **Høring av forslag om å forskriftsfeste krav til innkvartering som arbeidsgiver stiller til rådighet for arbeidstaker**

Ansvarlig: **Arbeidstilsynet**

Regelrådets konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Arbeidstilsynet

Deres ref.:	Vår ref.:	Vår saksbehandler:	Dato:
2023/59256 285537/2023	23/00252	Cathrine B. Rønning	22.12.2023

Uttalelse

Om: **Høring av forslag om å forskriftsfeste krav til innkvartering som arbeidsgiver stiller til rådighet for arbeidstaker**
Konklusjon: **Forslaget er tilstrekkelig utredet**

Regelrådets samlede vurdering av forslaget

Regelrådet har vurdert Arbeidstilsynets forslag om å forskriftsfeste krav til innkvartering som arbeidsgiver stiller til rådighet for arbeidstaker i et nytt kapittel i arbeidsplassforskriften.

Vi vurderer at høringsnotatet i hovedsak har besvart de seks minimumsspørsmålene i utredningsinstruksen. Regelrådet har noen innspill som kunne hevet kvaliteten på utredningen ytterligere.

Vi mener at problemene og målene er tilstrekkelig beskrevet, men vi savner en grundigere analyse av årsakene til at problemene har oppstått. Berørt næringsliv er beskrevet ved tilsynsstatistikk. Dette gir noe kjennskap om hvilke bransjer som stort sett tilbyr innkvartering av arbeidstakere og hvilke bransjer som har størst risiko for at innkvarteringen ikke er forsvarlig utført, innredet eller vedlikeholdt. Virkningene for næringslivet er beskrevet, men vi skulle gjerne sett en mer detaljert sammenligning av dagens krav med de foreslåtte forskriftskravene.

Det er positivt at Arbeidstilsynet har et tett samarbeid med partene i arbeidslivet og at innspill er tatt inn i høringsnotatet. Det er en fordel for næringslivet med tydelige forskriftskrav som forenkler forståelsen, forutsatt at de ikke innebærer nye byrder. Regelrådet anbefaler en fremtidig evaluering for forbedringer og eventuell fjerning av unødvendig detaljerte krav.

Regelrådet vurderer at de foreslåtte forskriftsendringene trolig vil medføre relativt lave kostnader og at en i større grad unngår at enkeltbedrifter bruker dårlig innkvartering som et konkurransefortrinn.

På de neste sidene kan du lese mer om Regelrådets vurderinger. Ta gjerne kontakt ved spørsmål.

Med vennlig hilsen

Sandra Riise
leder av Regelrådet

1 Om forslaget som er sendt på høring

Arbeidstilsynet har sendt forslag til endringer i forskrift om utforming og innretning av arbeidsplasser og arbeidslokaler (arbeidsplassforskriften) på høring 02.11.2023.

Arbeidstilsynet foreslår et nytt kapittel 3A i arbeidsplassforskriften, for nærmere å regulere innholdet i arbeidsmiljølovens krav i § 4-4 fjerde ledd til forsvarlig innkvartering som arbeidsgiver stiller til rådighet for arbeidstaker. De foreslåtte bestemmelsene innebærer i hovedsak en tydeliggjøring av krav til innkvartering som er i tråd med det som allerede er gjeldende forvaltningspraksis.

2 Regelrådets mandat og prioritering

Regelrådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk, jf. vedtekter for Regelrådet § 1. Rådet gir rådgivende skriftlige uttalelser ved høring.

Regelrådet skal vurdere utformingen av forslag til nytt eller endret regelverk, både lover og forskrifter som påvirker næringslivets arbeidsbetingelser og øvrige relevante forhold, jf. vedtektene § 2 første ledd. Rådet står fritt til å prioritere hvilke saker vi gir uttalelser til.

2.1 Hvorfor Regelrådet har valgt å uttale seg om saken

Arbeidsmiljøforskriftene er eksempler på regelverk som berører en stor del av norsk næringsliv på tvers av sektorer og bransjer, og som skal ivareta viktige samfunnshensyn, som blant annet arbeidstakers sikkerhet. Regelrådet mener det er viktig at dette regelverket er utformet slik at det oppnår sitt formål så effektivt som mulig, uten unødvendige kostnader for næringslivet. Derfor har rådet prioritert å gi uttalelse i denne saken.

3 Regelrådets vurdering av utredningen

Ifølge Regelrådets vedtekter § 2 første ledd skal Regelrådet ta stilling til om det er gjennomført konsekvensvurderinger etter de krav som utredningsinstruksen stiller, og om virkningene for næringslivet er tilstrekkelig kartlagt. Regelrådets uttalelser tar særlig utgangspunkt i kravene til innhold i beslutningsgrunnlaget i utredningsinstruksens punkt 2-1 Minimumskravene til utredning og punkt 2-2 Omfang og grundighet.

3.1 Beskrivelse av problemet og målet med forslaget

Regelrådet mener at problemene som skal løses gjennomgående er tilstrekkelig beskrevet i høringsnotatet. Flere steder vises det til funn i tilsyn som grunnlag for beskrivelsen. Rådet mener det er positivt at man bruker funn fra egen tilsynsvirksomhet til å belyse utfordringene. Hva som er årsaken til at problemet har oppstått, kunne med fordel vært drøftet noe mer. Kan det også være andre medvirkende årsaker til manglende etterlevelse av regelverket?

Arbeidstilsynets mål er at innkvartering som arbeidsgiver stiller til arbeidstakers disposisjon, skal oppfylle krav til at innkvarteringen er forsvarlig utført, innredet og vedlikeholdt. Målet er også tilstrekkelig redegjort for.

3.2 Utredning av alternative tiltak

Regelrådet anerkjenner at Arbeidstilsynet har forsøkt veiledning som tiltak uten å oppnå god nok etterlevelse av kravene. Det er positivt at mindre inngripende tiltak enn regulering er forsøkt før detaljerte krav i forskrift. Alternative undervarianter er vurdert av tilsynet der det har vært aktuelt. Etter Regelrådets vurdering er relevante tiltak tilstrekkelig vurdert samlet sett i denne saken.

Det er også positivt at Arbeidstilsynet har gjennomført nabosjekk og kort beskrevet krav til innkvartering i Island, Finland, Sverige og Danmark. Selv om ingen av de nordiske arbeidstilsynene fører tilsyn med innkvartering på en måte som er sammenlignbar med norsk regulering, så er det nyttig å vite noe om reguleringen deres.

3.3 Beskrivelse av berørt næringsliv

Arbeidstilsynet har beskrevet hvem som blir berørt gjennom statistikk fra tilsyn med om innkvartering er forsvarlig og beskrivelse av hvilke utfordringer Arbeidstilsynet erfarer gjennom tilsyn. Regelrådet vurderer at dette gir noe kjennskap om hvilke bransjer som tilbyr innkvartering av arbeidstakere og hvilke bransjer som har størst risiko for at innkvarteringen ikke er forsvarlig utført, innredet eller vedlikeholdt.

I teorien berører endringene en stor del av norsk næringsliv på tvers av sektorer og bransjer. Det hadde styrket utredningskvaliteten om den hadde en oversikt over antall virksomheter som har innkvarterte arbeidstakere, fordeling av store og små bedrifter, geografisk beliggenhet og konkurranseforhold både nasjonalt og internasjonalt. En beskrivelse av indirekte berørte hadde også vært en fordel.

3.4 Utredning av virkninger for næringslivet

Forslaget er, ifølge Arbeidstilsynet, i hovedsak en forskriftsfesting av etablert og langvarig forvaltningspraksis og bør derfor ikke medføre ekstrakostnader for virksomheter som stiller innkvartering til arbeidstakers rådighet. Regelrådet mener at Arbeidstilsynet burde gitt en mer detaljert sammenligning mellom dagens krav og forslag til forskriftskrav. Da hadde det vært enklere å se om forslaget i realiteten medfører konsekvenser som innebærer kostnader for næringslivet.

Nyttevirkninger er beskrevet, blant annet som tydeliggjøring av kravene som vil gjøre det lettere for arbeidsgiver å rette seg etter forsvarlighetskravet. Selv om departementet ikke har tallfestet de samlede virkningene, er de foreslåtte tiltakene generelt godt begrunnet.

Regelrådet kan ikke se at konkurransevirkninger er nærmere vurdert i høringsnotatet. Det er grunn til å tro at mange typer virksomheter som berøres av disse kravene er i direkte konkurranse med bedrifter i andre land.

3.5 Forutsetninger for en vellykket gjennomføring for næringslivet

Foreslått ikrafttredelse for regelverket er 1. juni 2024. Dette står i høringsbrevet som er sendt høringsinstansene. Vi kan ikke se at foreslått ikrafttredelse står i høringsnotatet eller på hørings siden. Det mener vi det bør gjøre av hensyn til berørte som ikke står på høringslisten.

Det er positivt at Arbeidstilsynet tar hensyn til at næringslivet får noe tid til å tilpasse seg de nye kravene og at de har tatt hensyn til sesongbasert arbeid. Det er også positivt at tilsynet ser for seg å bruke noe økte ressurser på veiledning om nye forskriftsbestemmelser, oppdatering av faktasider på nettet og øvrig informasjonstiltak mot arbeidsgivere.

4 Prinsipper for god regulering av næringslivet

Regelrådet skal følge den faglige utviklingen og praksis på områdene regelforenkling og regulering, og gi informasjon og generell veiledning som fremmer effektiv regulering, jf. vedtektene § 2 fjerde ledd. I dette arbeidet ser Regelrådet blant annet til bestepraksis i Norge og arbeidet med god regulering i andre land. Regelrådet ser også hen til reglene om tidlig involvering av berørte i utredningsinstruksen punkt 3-1.

4.1 Særskilt vurdering av hensynet til små virksomheter

De fleste virksomheter i Norge er små virksomheter, og disse bidrar i stor grad til den samlede verdiskapningen. Regelrådet jobber for å øke bevisstheten om at tiltak kan påvirke små virksomheter annerledes enn store virksomheter. For eksempel kan administrative oppgaver pålagt gjennom regelverk være mer krevende for små enn for store virksomheter.

Det er ikke gjort særlige vurderinger av hensynet til små virksomheter i høringsnotatet. Regelrådet mener det er viktig i denne typen utredninger å kommentere hvordan berørt næringsliv «ser ut». Det gjelder antall, størrelsesfordeling og bransjetilhørighet samt konkurransesituasjon. I en slik vurdering kunne tilsynet ha drøftet om det for eksempel kunne være aktuelt med mindre strenge regler eller lengre tilpasningstid for små virksomheter.

4.2 Involvering av berørt næringsliv i regelverksprosessen

Regelrådet er positive til at Arbeidstilsynet har et løpende samarbeid med partene i arbeidslivet. Høringsnotatet inneholder beskrivelse av hvordan partene i arbeidslivet er involvert i regelverksprosessen, blant annet gjennom Arbeidstilsynets regelverksforum. Innspill fra tidligere høringer og innspill fra partene i Regelverksforum er tatt inn i høringsnotatet, noe som styrker utredningen og anbefalingene til tilsynet.

4.3 Forenkling for næringslivet

Arbeidstilsynet skriver i høringsnotatet at tydelige krav i forskrift vil gjøre det enklere for arbeidsgivere å gjøre seg kjent med hvilke regler som gjelder og overholde forsvarlighetskravet. Arbeidsgiver vil lettere kunne forutse sin rettsstilling. Bestemmelser i forskrift vil også kunne bidra til at Arbeidstilsynet kan gjennomføre mer effektive tilsyn.

Regelrådet er enig i at tydelige krav gjør det enklere for næringslivet å forstå hva de har å forholde seg til. Forutsetningen er at det faktisk kun er tydeliggjøring av allerede gjeldende krav og ikke ytterligere krav som arbeidsgiverne må forholde seg til.

4.4 Planlagt fremtidig evaluering av regelverket

Regelrådet kan ikke se at høringsdokumentet vurderer fremtidig evaluering. Vi vil derfor anbefale at regelverket evalueres etter noe tid. Da kan man forbedre det og vurdere å fjerne eventuelle

unødvendig detaljerte krav som likevel ikke ser ut til å øke etterlevelsen eller forbedre uforsvarlige innkvartering for arbeidstakerne.

4.5 Andre kommentarer til utredningen og gjennomføringen av høringen

Regelrådet finner det positivt at Arbeidstilsynet har tatt seg tid til en ny høringsrunde og at de har satt av tilstrekkelig tid til høringsrunden. Det gjør at berørte kan komme med gjennomarbeidede innspill til forslaget.

Arbeidstilsynet har foreslått å ta inn anbefaling om at førstehjelpsutstyr bør være tilgjengelig i umiddelbar nærhet og at det bør være tilgang til trådløst internett der dette er mulig. Regelrådets synspunkt er at forskriften bør være tydelig på hva som er krav til innkvarteringen, slik som overskriften i bestemmelsene angir, og hva som er anbefalinger eller «bør»-bestemmelser. En formulering som inneholder «bør» innebærer språklig sett ikke et krav. For de som skal forholde seg til bestemmelsene, kan «bør» virke uklart som siste ledd i en forskriftsbestemmelse om krav. Etter Regelrådets syn bør anbefalinger tas inn i veiledning fra Arbeidstilsynet. Et alternativ er å formulere en mindre inngripende regel som tilsynet kan fastsette som et krav.

5 Er forslaget utformet slik at målene oppnås til en relativt sett lav kostnad for næringslivet?

Det er positivt at forslaget skal tydeliggjøre krav som gjelder for innkvartering som arbeidsgiver stiller til rådighet for arbeidstaker. En forskriftsfesting vil i seg selv gjøre kravene mer tilgjengelig enn forvaltningspraksis. Det er en fordel for næringslivet med tydelige forskriftskrav som forenkler forståelsen, forutsatt at de ikke i tillegg innebærer nye byrder.

Regelrådet vurderer at de foreslåtte forskriftsendringene trolig vil medføre relativt lave kostnader og at en i større grad kan unngå at enkeltbedrifter bruker dårlig innkvartering som et konkurransefortrinn.